

แพทย์กับความประมาทเลินเล่อ

Doctor V.S. Negligence

สุรศักดิ์ แสงทักษิณ พ.บ.*

ABSTRACT

Doctors, especially those working in government hospital, must work really hard. They have to take on high responsibility for their patients' lives. Their duty is to examine the patients and cure them of their illness. Their work becomes harder since, nowadays, the patients' expectation of the results of their treatment is very high. Moreover, they expect to have good results of every treatment in spite of the fact that they come with different symptoms which need different kinds of treatment (some simple and some very complex). Again, they never realize the difference of the capacities of the service places they come to. (District hospitals, provincial hospital and centered hospitals have different capacities.) In fact the patients should accept the truth that doctors are just ordinary human beings; therefore errors are inevitable. They should know that doctors are paid by the government with nearly the same rate as the other officials but doctors have to do a harder, more responsible and more risky job. It has got even harder after the former government (only 30 bath for all diseases). The responsibility is high because it concerns the patients' lives, and it is risky because doctors may be sued and infected by HIV. It's high time the government seriously thought about how to help doctors (government officials) being sued like a criminal in the future.

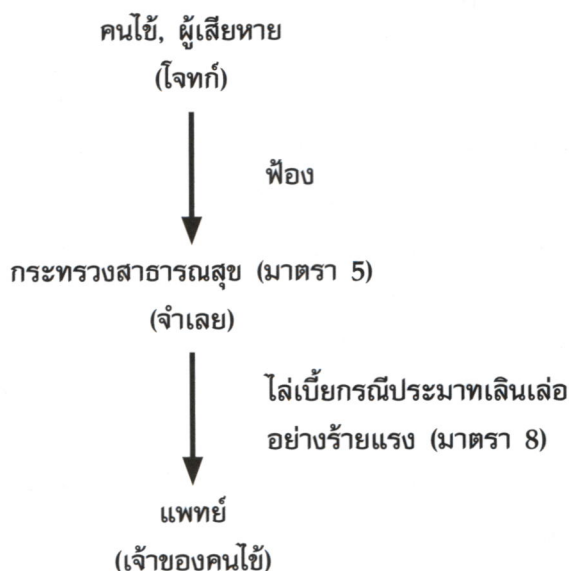
บทคัดย่อ

แพทย์เป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนัก โดยเฉพาะในโรงพยาบาลของรัฐ แพทย์มีความรับผิดชอบสูงมาก เพราะต้องรับผิดชอบต่อชีวิตของคนไข้ แพทย์ต้องตรวจรักษาคนไข้ให้หายจากความเจ็บไข้ได้ป่วย ในปัจจุบันความคาดหวังในการรักษาของคนไข้สูงมาก ในความเป็นจริงอาการที่คนไข้มาพบแพทย์ในแต่ละโรค ความยากง่ายในการตรวจและวินิจฉัยแตกต่างกัน ความยากง่ายในการรักษาแตกต่างกัน สถานที่ให้บริการของรัฐ (โรงพยาบาลอำเภอ โรงพยาบาลจังหวัด หรือโรงพยาบาลศูนย์) แตกต่างกัน แต่คนไข้มีความคาดหวังสูงในทุกกรณี คนไข้ควรมองภาพโดยตรงว่าแพทย์ก็เป็นมนุษย์ปุถุชนคนหนึ่ง ความผิดพลาดจากการตรวจรักษาย่อมเกิดขึ้นได้ ค่าตอบแทนที่รัฐมอบให้ก็เหมือนข้าราชการหน่วยงานอื่น แต่แพทย์ต้องทำงานหนัก (ปริมาณคนไข้มากกว่านโยบาย 30 บาท รักษาทุกโรค) ต้องรับผิดชอบสูงมาก (รับผิดชอบต่อชีวิตคนไข้) แต่ต้องรับภาระความเสี่ยงสูง (เสี่ยงต่อการถูกฟ้องร้องคดีใช้ค่าเสียหาย ถูกจำคุก และติดเชื้อ AIDS ขณะตรวจรักษาผ่าตัดคนไข้) ถึงเวลาที่รัฐต้องริบหาทางช่วยเหลือแพทย์ (เจ้าพนักงานของรัฐ) ที่ต้องเผชิญภาระเสี่ยงและถูกฟ้องร้องทางอาญาในอนาคต

แพทย์มีหน้าที่ตรวจและรักษาคนไข้ โรคแต่ละโรคความยากง่ายในการวินิจฉัย และรักษาไม่เหมือนกัน ความผิดพลาดอาจเกิดขึ้น บางครั้งความผิดพลาดอาจเกิดอันตรายต่อกายหรือถึงแก่ชีวิต แพทย์ (เจ้าหน้าที่ของรัฐ) จะได้รับความ

ช่วยเหลือจากรัฐ (กระทรวงสาธารณสุข) และกระทรวงสาธารณสุขจะตกเป็นจำเลยแทน แต่มีสิทธิไล่เบี้ยจากแพทย์ได้ในกรณีประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยอาศัย พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

พ.ร.บ.ความรับผิดชอบทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

มาตรา 5 หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ในกรณีผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

มาตรา 8 ในกรณีหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดเชยค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ขออธิบายความหมายของประมาทเลินเล่อ (ธรรมดาหรือร้ายแรง) เหตุสุดวิสัย หรือโรคแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นซึ่งแพทย์ใช้เป็นข้ออ้างในการต่อสู้ในรูปคดี

ประเมินเลินเล่อ หมายถึง กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังหรือละเลยในสิ่งที่ควรกระทำ⁽¹⁾

ประเมินเลินเล่อ = negligence⁽²⁾ หมายถึง not being careful enough, lack of care⁽³⁾

ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง = Recklessness⁽²⁾ หมายถึง not thing about whether are you ding is dangerous or might have bad results⁽³⁾

ในทางกฎหมาย

ประมาทเลินเล่อ (ธรรมดาไม่ร้ายแรง) คือ การกระทำที่บุคคลในภาวะเช่นนั้นจะต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ ผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวัง เช่นว่านั้นได้ และกระทำก็ได้ใช้ความระมัดระวังแล้วแต่ยังใช้ไม่เพียงพอ จึงเกิดความเสียหายขึ้น

ประเมินเลินเล่ออย่างร้ายแรง คือ การกระทำที่บุคคลในภาวะเช่นนั้น ต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ ผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวัง เช่นว่านั้นได้ แต่ผู้กระทำได้กระทำเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานของบุคคลในภาวะเช่นนั้นเป็นอย่างมาก หากใช้ความระมัดระวังเล็กน้อยต้องคาดเห็นได้ว่าความเสียหายอาจเกิดขึ้น⁽⁴⁾

เหตุสุดวิสัย หมายถึง ภาวะที่พ้นความสามารถที่ใครจะป้องกันได้⁽¹⁾

เหตุสุดวิสัย = force majeure, unavoidable circumstance⁽⁵⁾, act of God⁽⁶⁾

ในทางกฎหมาย

เหตุสุดวิสัย หมายถึง เหตุใด ๆ อันจะเกิดขึ้นก็มิได้ จะให้ผลพิบัติก็มิได้ เป็นเหตุที่ไม่อาจป้องกันได้ แม้บุคคลผู้ต้องประสบเหตุหรือใกล้จะประสบเหตุนั้น จะได้จัดการระมัดระวังตามควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะและภาวะเช่นนั้น⁽⁷⁾

โรคแทรกซ้อน (Complication) หมายถึง

1. Something that complicates something หรือ a new illness that you get when you are already sick⁽³⁾

2. a diseases or diseases concurrent with another disease หรือ The concurrence of two or more diseases in the same patients⁽⁸⁾

เมื่อผลการรักษาไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง คนไข้หรือญาติคนไข้ (ผู้เสียหาย) อาจฟ้องร้องกล่าวหาแพทย์เจ้าของคนไข้ต่อกระทรวงสาธารณสุข (จำเลย) ว่าประมาทเลินเล่อจนคนไข้ได้รับอันตรายต่อร่างกายหรือถึงแก่ชีวิต

แพทย์มีหน้าที่ต้องพิสูจน์ตัวเองต่อศาลว่า ไม่ได้ประมาทเลินเล่อ รักษาตามหลักวิชาการ ผลการรักษาไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง เกิดจากเหตุสุดวิสัยที่ไม่อาจแก้ไขได้ หรือจากโรคแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้ ศาลเท่านั้นท่านจะเป็นผู้พิจารณาตัดสินว่าประมาทเลินเล่อหรือไม่ หรือเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือโรคแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้

ในฐานะที่เป็นสูติแพทย์ขอยกตัวอย่างการรักษาโดยแพทย์ที่เบี่ยงเบนไปจากมาตรฐาน และเมื่อเกิดความเสียหายขึ้น อาจถึงขั้นประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เช่น

- ตามแพทย์แล้วแต่แพทย์ไม่มารักษาคนไข้
- แพทย์ละทิ้งหน้าที่ระหว่างผ่าตัด...ไปทำคลอด
- แพทย์ทำหมันโดยไม่บอกคนไข้
- แพทย์ผ่าตัดมดลูก แต่พบทารก
- แพทย์ผ่าตัดลืมกรรไกร, ลืมผ้า gauze ในท้องคนไข้

ตัวอย่างเหตุสุดวิสัยหรือโรคแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น

- คนไข้คลอดเสียชีวิตจากภาวะน้ำคร่ำอุดตันในกระแสเลือด
- คนไข้ถูกตัดมดลูกจากตกเลือดหลังคลอด

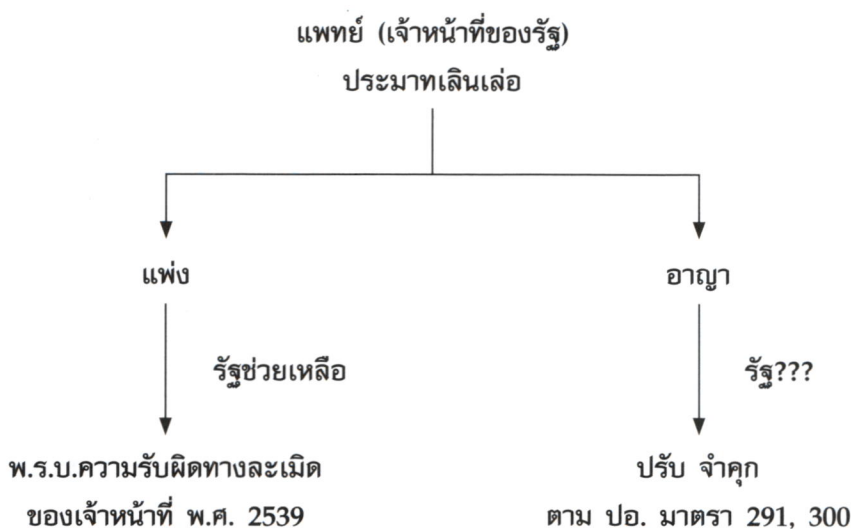
ตัวอย่างคดีทางสูติ-นรีเวช คำพิพากษาฎีกา 7452/2541 จำเลยเป็นแพทย์แจ้งใจทักว่าเด็กตายในท้อง ใจทักจึงยินยอมให้จำเลยทำการขูดมดลูกและทำแท้งให้ แต่การใช้เครื่องมือของแพทย์ในการขูดมดลูกทำให้มดลูกทะลุ ซึ่งตามความจริงมดลูกของใจทักเป็นปกติมิได้มีลักษณะบางอย่างใด นอกจากนี้นัยทำให้ลำไส้ทะลักออกมาทางช่องคลอดเนื่องจากเครื่องมือแพทย์ที่ใส่เข้าไปในช่องคลอดได้เกี่ยวเอาลำไส้ออกมา (ต่อมาแพทย์อื่นตรวจแล้วมีความเห็นว่าต้องตัดลำไส้เล็กทิ้ง เพราะจะยัดเข้าไปอาจติดเชื้อในช่องท้อง) เป็นการกระทำโดยไม่ได้ใช้ความระมัดระวัง ความรู้ ความ

ชำนาญตามปกติวิสัยของผู้มีความรู้ ความชำนาญ
ความสามารถในการประกอบวิชาชีพแพทย์ ถือว่า
เป็นความประมาทเลินเล่อของจำเลย... ทำให้โจทก์
เสียหาย ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน⁽⁴⁾

บทวิจารณ์

แพทย์ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
(เจ้าหน้าที่ของรัฐ) เมื่อเกิดผิดพลาดจากการประมาท
เลินเล่อจะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ โดยอาศัย
พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิด พ.ศ. 2539 (ใช้กับ
เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกหน่วยงาน) แต่ความรับผิดทาง
อาญา แพทย์ (เจ้าหน้าที่ของรัฐ) ต้องเสี่ยงต่อ
การถูกฟ้องร้องในคดีอาญาจากงานประจำที่ทำอยู่
(ตรวจและรักษา) ในอนาคตโอกาสที่จะถูกฟ้องร้อง
มีมากขึ้นเรื่อย ๆ รัฐควรเข้ามามีส่วนช่วยเหลือ
เช่นกัน เป็นหน่วยงานเจรจาไกล่เกลี่ยไม่ให้เกิดความ
ขึ้นสู่โรงศาลโดยเฉพาะและในกรณีถูกฟ้องร้อง
ต่อศาลน่าจะมีกฎหมายเฉพาะ เช่น พ.ร.บ.ความ
รับผิดทางประมาทของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. สามารถ

ใช้กับเจ้าหน้าที่งานอื่นด้วย ส่วนโทษจำคุกกักขังใน
ประมวลกฎหมายอาญา ถือว่าเป็นโทษที่หนักมาก
แพทย์ (เจ้าหน้าที่ของรัฐ) มีเจตนาช่วยเหลือคนไข้
กระทำในนามหน่วยงานรัฐ ค่าตอบแทนจากรัฐก็
เหมือนอาชีพอื่น ๆ แพทย์ไม่ใช่ผู้ร้าย มีเจตนาร้าย
ที่ต้องถูกกักบริเวณเหมือนในคดี ผ่าชิงทรัพย์ ปล้น
ทรัพย์ ค้ายาเสพติดให้โทษ น่าจะใช้วิธีทำโทษอย่าง
อื่น เช่น ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยเหมือนใน
ประมวลกฎหมายอาญา เช่น ห้ามเข้าเขตกำหนด
เรียกประกัน ทัดตนบน, ห้ามประกอบอาชีพบาง
อย่างมาปรับใช้ เช่น พักราชการ ทำทัณฑ์บน พัก
ใบประกอบโรคศิลป์ ห้ามประกอบอาชีพตรวจรักษา
ระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพื่อไปศึกษาหาความรู้
เพิ่มเติม ทำรายงาน เป็นต้น สุดท้ายนี้รัฐควรเข้า
มาช่วยเหลือโดยเร่งด่วนเพื่อเป็นขวัญ กำลังใจแก่
แพทย์ (เจ้าหน้าที่ของรัฐ) ที่ปฏิบัติงานให้แก่รัฐ
ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก
ภายใต้ พระบรมโพธิสมภารขององค์พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลปัจจุบัน

บรรณานุกรม

1. อรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์; 2546 : 664 : 1301.
2. วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. งานวิจัยคดีแพทย์ บุคลากรแพทย์ถูกฟ้อง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์ ; 2544 : 30.
3. Oxford university. The Oxford ESL Dictionary. 1st. ed. Oxford. Oxford university press 2008 ; 441 : 136, 551.
4. สนิท สนั่นศิลป์. คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุทรไพศาล; 2548 : 16 ; 37.
5. ลอย ชุนพงษ์ทอง. Thai-English Dictionary for Academic Usage. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น ; 2001 : 101.
6. อรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ. ศัพท์นิติศาสตร์ อังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์ ; 2004 : 609.
7. ถวัลย์ รุยาพร. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1-6 ประมวลกฎหมายอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด พิมพ์อักษร ; 2547 : 16.
8. Dorland WN. Dorland's illustrated medical dictionary. 31st ed. Philadelphia. Saunders 2007 : 404.